

Wyniki ekspertyzy przyrodniczej dla obszaru Natura 2000
Wzgórza Warzęgowskie PLH020079, na potrzeby projektu
nr POIS.02.04.00-00-0193/16 pn.: „Opracowanie planów
zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000”

tactus

Mgr Ewelina Myśków

Mgr Marlena Zawisza

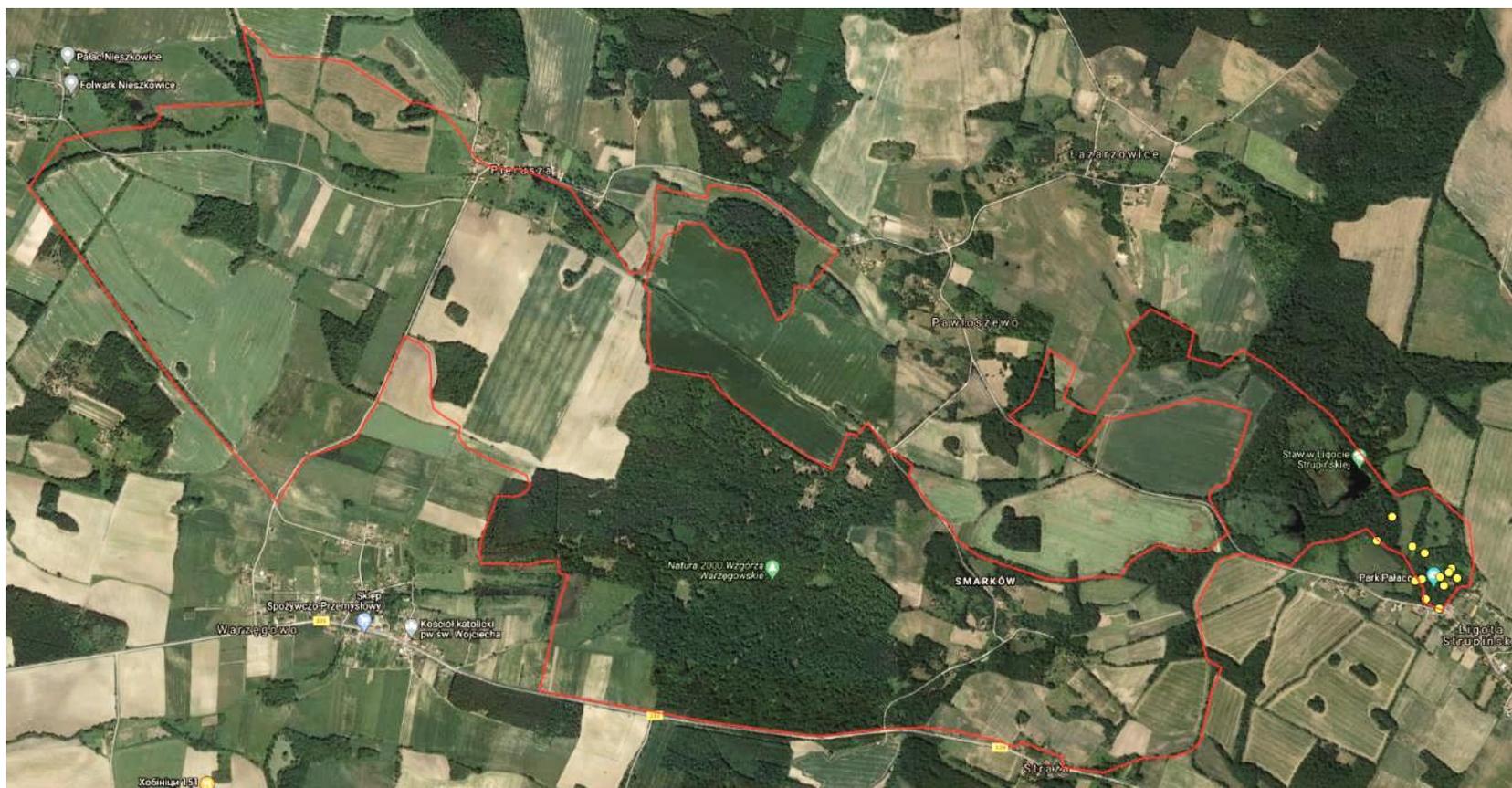
TACTUS Aleksandra Szurlej – Kiełańska

ul. Marcinkowskiego 61/10

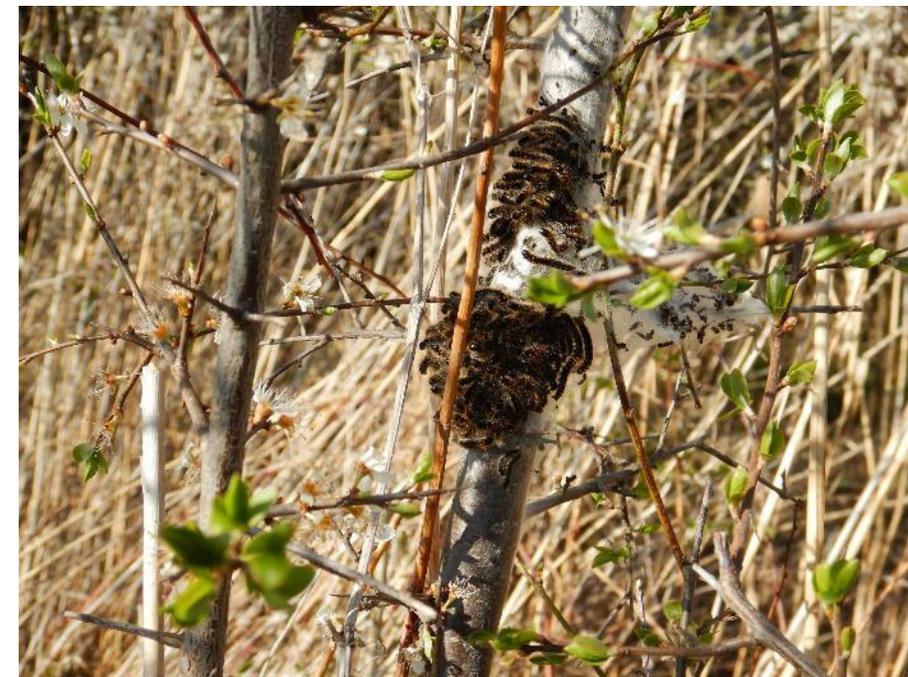
58-105 Świdnica

- Obszar **Wzgórz Warzęgowskich** położony jest w woj. dolnośląskim na terenie dwóch powiatów: wołowskim – gm. Wołów i trzebnickim – gm. Prusice. Obszar obejmuje ochroną lekko falisty teren wzgórz morenowych, pokryty mozaiką siedlisk leśnych, łąkowych, murawowych oraz pól uprawnych. Wśród zbiorowisk leśnych dominują **grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (9170)** oraz **kwaśne dąbrowy (9190)**, w małym stopniu zachowały się lasy łęgowe. Charakterystyczną cechą terenów otwartych jest występowanie **zadrzewień śródpolnych, drzew na miedzach i wzdłuż dróg polnych oraz zarośli tarninowych**.
- Zachodnia część obszaru jest głównie terenem otwartym, z kilkoma rozproszonymi małymi kompleksami leśnymi i zadrzewieniami, połączonymi alejami drzew wzdłuż dróg i na miedzach. Wzdłuż zadrzewień, miedz, dróg polnych i rowów występują liczne **zarośla tarninowe**, tereny otwarte to w dużej większości pola uprawne, tworzące mozaikę z zachowanymi siedliskami łąkowymi.
- W środkowej części obszaru występuje zwarty kompleks leśny, większość jego powierzchni zajmuje **grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny** oraz **kwaśna dąbrowa**, pozostałe fragmenty zajmują monokultury sosnowe i świerkowe.

- We wschodniej części obszaru występuje mozaikowy krajobraz rolniczy złożony z pól uprawnych, łąk, zadrzewień śródpolnych, małych kompleksów leśnych z płatami siedlisk grądowych, kwaśnych dąbrów i lasów łęgowych.
- Wschodnia granica obszaru otacza dawny park przypałacowy z **wieloma dużymi, wiekowymi drzewami, głównie dębami szypułkowymi, z których kilkanaście stanowi pomniki przyrody**, a także polany z grupami lub pojedynczymi dużymi drzewami oraz dwoma stawami, otoczonymi alejami i szpalerami drzew, głównie dużych dębów.

- Według aktualnego SDF-u jedynym przedmiotem ochrony obszaru jest **barczatka kataks *Eriogaster catax***.
- Barczatka kataks jest średniej wielkości motylem nocnym o krępych ciele i silnym owłosieniu tułowia i odwłoka. Rozpiętość skrzydeł 3-3,5 cm u samca i 4,5 cm u samicy. Elementem ubarwienia rzucającym się w oczy u obydwu płci jest biała plamka w ciemnej obwódce na żyłce poprzecznej przedniego skrzydła.
- Postacie dorosłe pojawiają się jesienią, od ostatniej dekady września do końca października.
- Samica składa wszystkie jaja w formie jednego złoża na gałązce tarniny *Prunus spinosa*, głogu *Crataegus* spp., gruszy *Prunus* sp. a także dębu *Quercus* sp., czy wiązu *Ulmus* sp., pokrywając je przy tym dokładnie warstwą szaroczarnych włosków z odwłoka.
- Gąsienice wylęgają się z jaj w kwietniu, przy czym data wylęgu w danym roku w dużym stopniu zależy od panujących temperatur. W przybliżeniu, wylęg gąsienic z jaj przypada na okres poprzedzający kwitnienie tarniny, kiedy krzewy mają już dobrze wykształcone pąki kwiatowe (tuż przed kwitnieniem).

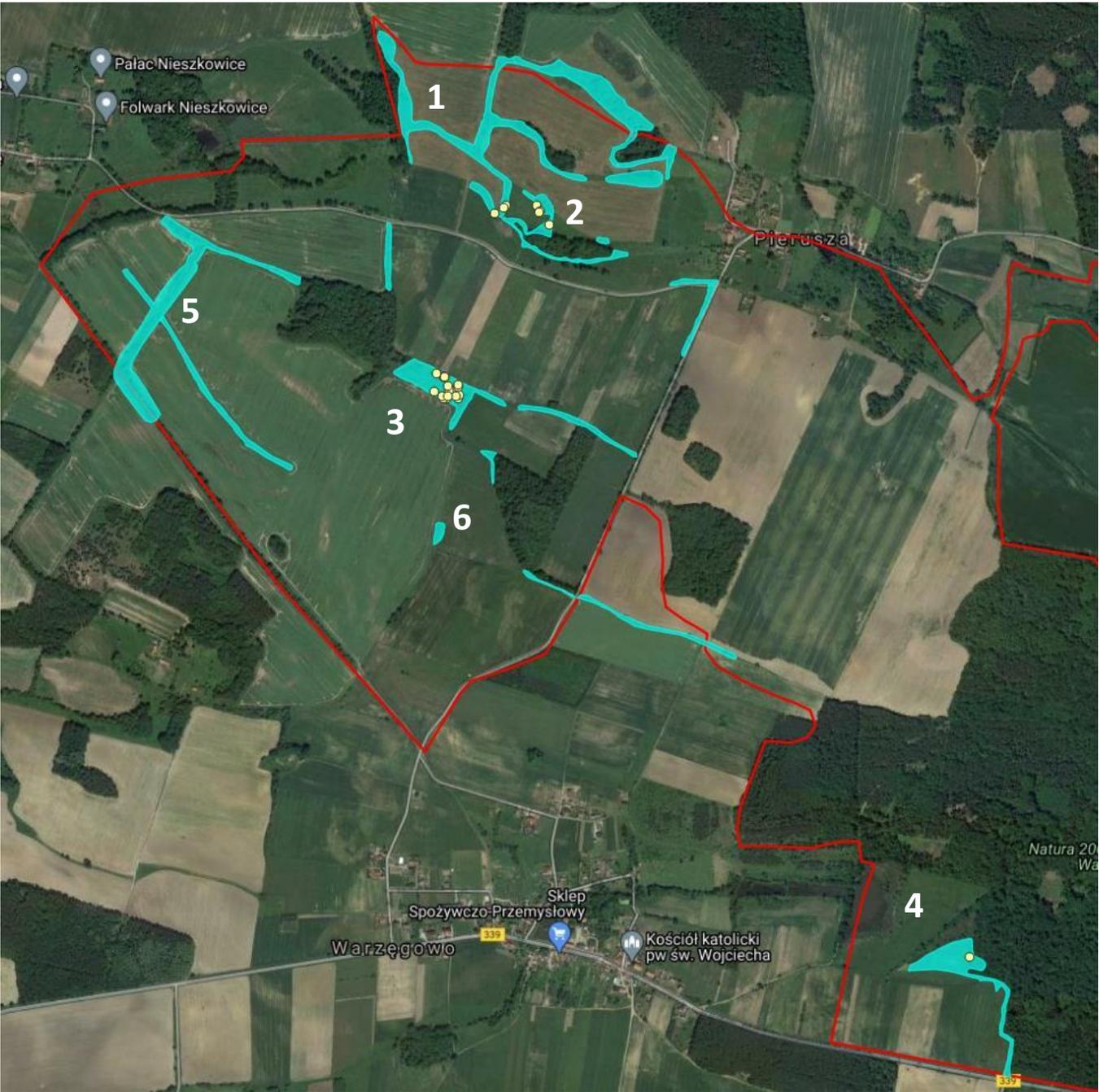
- Po wylęgu gąsienice budują wspólny oprzęd, na powierzchni którego przebywają gromadnie i stąd wyruszają na żer. Gromadny tryb życia oraz budowanie oprzędu ułatwiają gąsienicom termoregulację i są ważną adaptacją umożliwiającą rozwój w stosunkowo chłodnej porze roku. Więź między gąsienicami ulega rozluźnieniu, zanikając w czwartym stadium larwalnym. Koniec żeru przypada na przełom maja i czerwca, wtedy można napotkać samotne gąsienice przemieszczające się po terenie w poszukiwaniu miejsca do budowy kokonu i przepoczwarczenia (Buszko 2012).
- Gąsienica barczatki kataks odznacza się czarnym zabarwieniem oskórka z rzędem nieregularnych, białych i niebieskich plamek na boku ciała oraz dość długim owłosieniem. Oprócz krótkich, rudych włosków na grzbiecie występują też długie kępy białych i czarnych włosów, zaś na boku białych. Jest to kombinacja cech, która - w połączeniu ze środowiskiem życia - powoduje, że dorosłe gąsienice barczatki kataks są trudne do pomylenia z gąsienicami innych gatunków. Gąsienice prowadzą gromadny tryb życia, żerowanie i przebywanie we wspólnym gnieździe jest synchronizowane. Gąsienice ostatniego stadium larwalnego prowadzą samotny tryb życia.

- Badania z 2008 roku wykazują liczną i stabilną populację barczatki, nie podano jednak dokładnych danych, ale stwierdzono jedynie, że na dwóch większych tarninowiskach doliczono się po kilkadziesiąt gniazd z gąsienicami.
- Pozostałe zakrzaczenia tarninowe określono jako nieco mniejsze, choć również licznie zasiedlone przez barczatkę.

W wyniku inwentaryzacji 2019 – 2020 wyznaczono 6 stanowisk barczatki kataks

Stanowisko	Opis
1 i 2	Stanowiska gatunku stanowią zwarte zarośla śliwy tarniny rosnące w formie żywopłotów na miedzach, na terenie kompleksu wilgotnych łąk. Na stanowiskach panuje bardzo duża wilgotność podłoża. Stanowisko jest zaciszne i zawietrzne, dzięki czemu stwarza idealne warunki do rozwoju barczatki kataks. Mimo tego, iż siedlisko jest idealnie zachowane, zaobserwowano tylko trzy oprzędę z gąsienicami na pierwszym stanowisku i cztery na drugim. Jednocześnie obserwowano na stanowiskach zamarłe złoża jaj i gąsienice w stadium L1/L2 (około kilku złożów jaj). Przyczyną tego stanu była zimna i sucha wiosna, a także lokalny przymrozek, który mógł przyczynić się do zamierania młodych gąsienic tuż po wylęgu.
3	Stanowisko powstało na skutek zaniechania użytkowania łąki. Siedlisko gatunku stanowią luźno rosnące zarośla śliwy tarniny i gruszy. Miejscami zarośla poprzerastane są trzcina. Brak użytkowania połączony z dobrymi warunkami termicznymi tworzy idealne warunki dla barczatki kataks. Zaobserwowano 18 oprzędów .
4	Siedliskiem gatunku jest zwarty pas zarośli tarniny rosnący na skraju lasu. Zaobserwowano 2 oprzędę .
5	Siedliskiem gatunku są zarośla tarniny, rosnące na miedzach w otoczeniu pól uprawnych. Zarośla są usuwane i podorywane. Mimo dobrych warunków termicznych i wilgotnościowych nie stwierdzono oprzędów z gąsienicami.
6	Siedliskiem gatunku są zarośla tarniny, rosnące na miedzach oraz wzdłuż dróg, w większości w otoczeniu pól uprawnych. Zarośla są usuwane i podorywane. Mimo dobrych warunków termicznych i wilgotnościowych nie stwierdzono oprzędów z gąsienicami.

Siedlisko barczatki kataks *Eriogaster catax*

Stanowisko	Opis istniejących zagrożeń
1, 4, 5, 6	Stosowanie oprysków (toksycznymi dla gatunku preparatami) związanych z uprawami negatywnie wpływa na gatunek, którego siedlisko (zarośla śliwy tarniny, głogu) sąsiaduje bezpośrednio z polami uprawnymi.
	Częściowo, od strony pola uprawnego zarośla śliwy tarniny są sukcesywnie usuwane.
2	Stosowanie oprysków (toksycznymi dla gatunku preparatami) związanych z uprawami negatywnie wpływa na gatunek, którego siedlisko (zarośla śliwy tarniny, głogu) sąsiaduje bezpośrednio z polami uprawnymi.
3	Stosowanie oprysków (toksycznymi dla gatunku preparatami) związanych z uprawami negatywnie wpływa na gatunek, którego siedlisko (zarośla śliwy tarniny, głogu) sąsiaduje bezpośrednio z polami uprawnymi.
	Częściowo, od strony pola uprawnego zarośla śliwy tarniny są sukcesywnie usuwane.
	Stanowisko barczatki kataks powstało na skutek zaniechania użytkowania kośnego łąki, obecnie obserwuje się stopniowe wkraczanie drzew i krzewów. Na stanowisku, w zaroślach tarniny znajduje się nielegalne składowisko odpadów budowlanych.

Zagrożenie potencjalne dla wszystkich stanowisk

Największym zagrożeniem dla barczatki kataks jest niekontrolowane usuwanie zarośli tarniny oraz głogu, w szczególności w okresie występowania złoź jaj oraz oprzędów z gąsienicami!

Zagrożenia istniejące

Zagrożenia istniejące

Zagrożenia istniejące

Zagrożenia istniejące

Działania ochronne

Każdorazowa wycinka zarośli tarniny *Prunus spinosa* oraz głogu *Crataegus sp.* powinna być konsultowana z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Nie należy usuwać krzewów tarniny w okresie występowania ziół jaj, czyli w okresie od **połowy października do pierwszej dekady kwietnia**, a także w okresie występowania oprzędów z gąsienicami, czyli w okresie od **pierwszej dekady kwietnia do połowy maja**.

Stosowanie buforu ochronnego w trakcie stosowania środków ochrony roślin tj. pasa o szerokości min. 10 metrów od zarośli tarniny i głogu. Zakaz niszczenia zarośli okrajowych (zakaz podorywania, stosowania herbicydów, mechanicznego niszczenia i wypalania). Pozostawianie pasa niezaoranego pola w odległości min. 5 metrów od brzegu zarośli śliwy tarniny.

Uwagi metodyczne

Zgodnie z metodyką GIOŚ należy wykonać 2 kontrole barczatki kataks: **między 1 i 4 dekadą kwietnia oraz między 2 i 3 dekadą maja**. Terminy wskazane w przewodniku metodycznym są nierealne do zrealizowania i niedopasowane do biologii barczatki kataks występującej na Dolnym Śląsku.

Ze względu na zimną i suchą wiosnę oraz opóźnienie w kwitnieniu krzewów tarniny pierwszą kontrolę wykonano w dniu 18.04.2020, czyli w II dekadzie kwietnia. Jednocześnie w tym terminie obserwowano głównie świeżo wylęgające się gąsienice jak i takie które były już w pierwszym lub drugim (L2/L3) stadium larwalnym. **Drugą kontrolę zaplanowano na 09.05.2020, czyli w pierwszej dekadzie maja. W tym czasie obserwowano już tylko pojedyncze, samotnie żyjące gąsienice, oprędy były puste.** Gąsienice będące w ostatnim stadium larwalnym samotnie żerowały na krzewach. Od lat obserwowane jest przyspieszenie rozwoju barczatki kataks, na co niewątpliwie mają wpływ zmiany klimatyczne.

Wykonując badania monitoringowe w przyszłości należy zaplanować je tylko na przestrzeni kwietnia, natomiast odstęp pomiędzy dwiema kontrolami nie powinien być dłuższy niż 1,5-2 tygodnie. Rozwój motyla w stadium preimaginalnym już od prawie 10 lat na Dolnym Śląsku nie trwa dłużej niż 3 tygodnie, więc rozciągnięcie kontroli na prawie dwa miesiące jest niezasadne i może mniej doświadczonych ekspertów doprowadzać do błędnych wniosków.

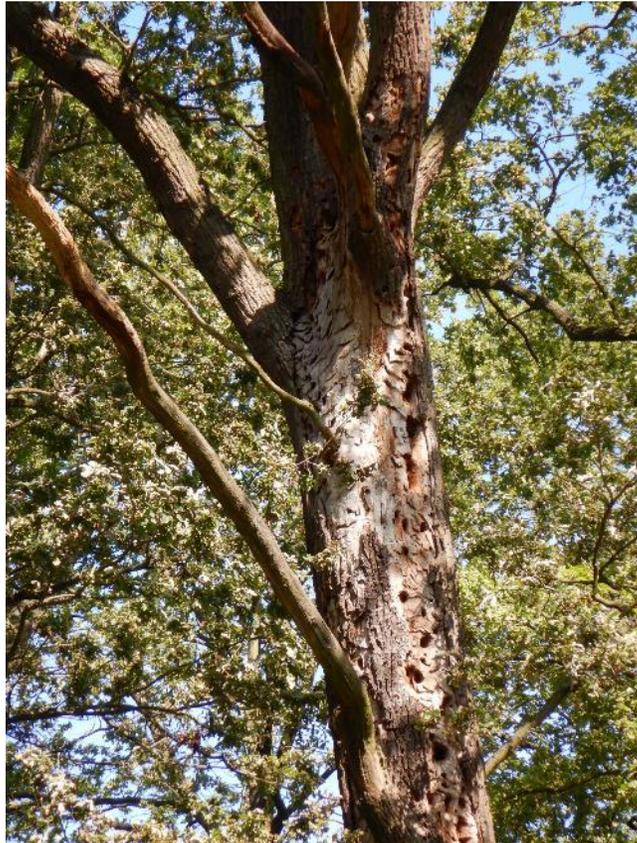

W SDF-ie wymieniony jest również **kozióróg dębosz** *Cerambyx cerdo*, nie stanowi on jednak przedmiotu ochrony obszaru, jego populacja została oceniona jako nieistotna dla ochrony gatunku w skali kraju. Po przeprowadzeniu pełnej inwentaryzacji obszaru zaproponowano kozioroga jako przedmiot ochrony obszaru. Wyznaczono dwa stanowiska gatunku.

- Kozióróg dębosz należy do jednych z największych chrząszczy w faunie Polski, długość jego ciała wynosi od 2,8 cm do 5,5 cm. Występuje wyraźny dymorfizm płciowy – samce mają czułki wyraźnie dłuższe niż długość ciała, u samic sięgają one maksymalnie do końca odwłoka.
- Cykl życiowy kozioroga trwa 3-4 lata i na terenie naszego kraju w całości związany jest z rodzimymi gatunkami dębów, głównie **dębem szypułkowym** *Quercus robur*.
- Dorosłe osobniki pojawiają się od **połowy maja**, a spotyka się nawet do **połowy września**.
- Larwy są **kambioksylofagami**. Po wylęgnięciu się z jaj żerują najpierw w korze, następnie przechodzą przez kambium, łyko i docierają do drewna.
- Dorosłe osobniki są aktywne od godzin wieczornych do późnych godzin nocnych w czasie ciepłych i upalnych letnich wieczorów. Samce biegają wówczas po pniach dębów w poszukiwaniu samic. W ciągu dnia dorosłe chrząszcze ukrywają się w szczelinach kory i w otworach wylotowych wygryzionych przez larwy w ostatnim stadium, często też przebywają w koronach.

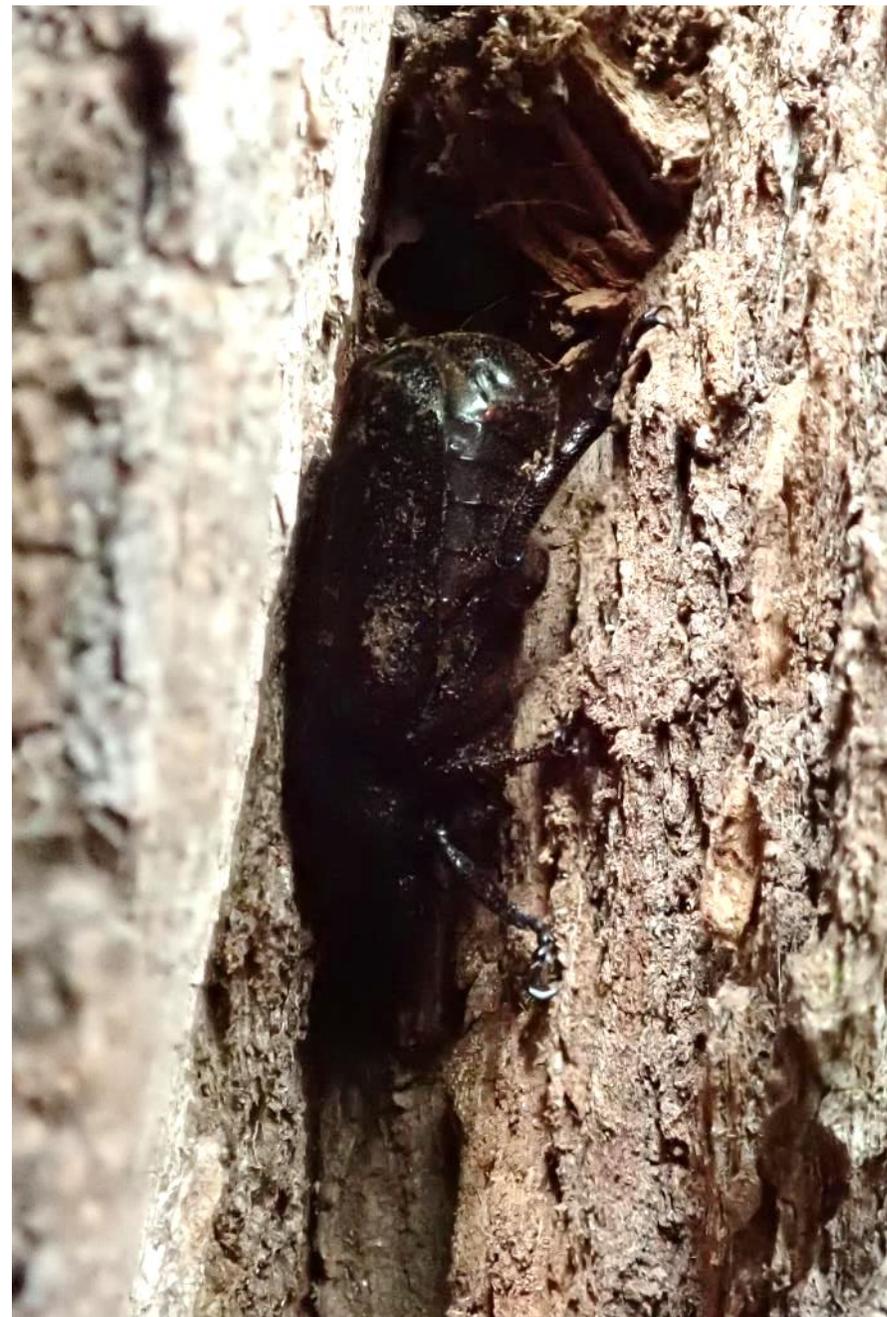
- Drzewa zasiedlone przez kozioroga łatwo rozpoznać po charakterystycznych **dużych, owalnych otworach wylotowych**, wygryzanych przez larwy ostatniego stadium rozwoju, znajdujących się najczęściej po południowej i południowo-zachodniej stronie pnia. Świeże otwory wylotowe, świadczące o obecności imago w danym sezonie, wypełnione są drobnymi wiórkami drzewnymi, które najczęściej, wysypując się, osadzają się na pniu, a u jego podstawy tworzą małe stożki. W przypadku gdy drzewostan jest bardziej zwarty i pnie drzew są ocienione, kozioróg dębosz zasiedla wyższe części pnia, a nawet szczytowe konary drzew, jeśli są odpowiednio grube.
- Kozioróg preferuje **ciepłe, dobrze nasłonecznione stanowiska**. Zasiedla **wyłącznie żywe, ale obumierające drzewa o dużej pierśnicy** (powyżej 40 cm), choć gatunek stwierdzano także wyjątkowo w cienkich pniach. Występuje w parkach, zadrzewieniach wzdłuż dróg oraz na samotnie stojących lub rosnących w niewielkich skupiskach dębach. Ponadto jest spotykany w starych, silnie prześwietlonych dąbrowach oraz na odsłoniętych obrzeżach drzewostanów.

Pachnica dębowa *Osmoderma eremita* została stwierdzona w obszarze w 2020 roku, w starym parku przypałacowym w Ligocie Strupińskiej. Gatunek nie był wcześniej wykazywany na stanowisku i w obszarze. Zaproponowano pachnicę jako nowy przedmiot ochrony w obszarze.

- Pachnica dębowa należy do jednych z największych chrząszczy w faunie Polski.
- Cykl życiowy pachnicy trwa 3-4 lata i w całości związany jest z **obszernymi próchnowiskami** różnych gatunków drzew liściastych (dąb, lipa, wierzba, topola, olcha, wiąz, buk, drzewa owocowe itd.), wyjątkowo iglastych (sosna).
- Pachnica preferuje dobrze nasłonecznione stare drzewa o dużych pierśnicach, co gwarantuje obecność odpowiednio dużych i stabilnych mikrosiedlisk - próchnowisk. Zasiadła drzewa żywe, ale jest w stanie dokończyć swój rozwój również po całkowitym obumarciu drzewa lub nawet jego przewróceniu.
- Pachnica prowadzi skryty tryb życia – większą część cyklu rozwojowego spędza w postaci larwy, przebywając głęboko w dziupli i odżywiając się martwym drewnem wstępnie rozłożonym przez grzyby. Osobniki dorosłe natomiast najczęściej nie opuszczają swojego macierzystego drzewa.
- W czasie pojawu imago w miesiącach letnich najczęściej można zaobserwować samce przesiadujące przy otworach dziupli, wabiące feromonem samice, przy ciepłej słonecznej pogodzie. **Zapach jest wyczuwalny dla człowieka, co często pozwala na wykrycie zasiedlonej dziupli przy braku innych śladów obecności gatunku** (żywych imagines, ich szczątków, odchodów larw, fragmentów i całych kokolitów).

Samiec pachnicy dębowej w szczelinie prowadzącej do dziupli w robinii akacjowej

- Pachnica dębowa występuje w dwóch skrajnych typach siedlisk: pierwszym są stare drzewostany o charakterze naturalnym, z obecnymi starymi, dziuplastymi, żywymi, zamierającymi i martwymi drzewami oraz leżącym, martwym, grubowymiarowym drewnem, drugim są krajobrazy ukształtowane kulturowo przez człowieka, w których najważniejszym elementem dla pachnicy są stare aleje dębowe, lipowe i wierzbowe.
- Na omawianym obszarze gatunek związany jest z starym parkiem przypałacowym z dużą koncentracją starych, żywych, zamierających lub martwych drzew, głównie dębów, o dużych rozmiarach, z których kilkanaście stanowi pomniki przyrody.

Przedplecze samca pachnicy dębowej oraz odnóże samca/samicy

Karta obserwacji gatunku na stanowisku kozioroga dębosza nr 01

Kod i nazwa gatunku	1088 kozioróg dębosz <i>Cerambyx cerdo</i> Linnaeus, 1758
Nazwa stanowiska	Wzgórza Warzęgowskie
Typ stanowiska	badawcze
Obszary chronione, na których znajduje się stanowisko	Obszar Natura 2000 Wzgórza Warzęgowskie PLH020079
Współrzędne geograficzne	N51° 24.552' E16° 44.340'
Wysokość n.p.m.	147 m
Powierzchnia stanowiska	21,56 ha
Opis stanowiska	Stanowisko monitoringowe znajduje się na granicy dwóch powiatów: wołowskiego - gm. Wołów i trzebnickiego - gm. Prusice. Obszar stanowiska rozciąga się pomiędzy miejscowościami Nieszkowice, Pierusza, Smarków, Straża i Węgorzewo. Północną część stanowiska przecina niewielki rów wodny. Na stanowisko można dojechać drogą gruntową lub asfaltową z każdej z tych miejscowości. Współrzędne geograficzne wskazują zadrzewienie przy drodze Węgorzewo - Pierusza.
Charakterystyka siedliska gatunku na stanowisku	Siedlisko gatunku stanowi zespół małych kompleksów leśnych i zadrzewień śródpolnych, zachowującym ciągłość między sobą dzięki niewielkim odległościom oraz zadrzewieniom liniowym wzdłuż miedz i dróg polnych. Ze względu na swój charakter oraz sąsiedztwo łąk i pól na stanowisku panują bardzo dobre warunki świetlne i termiczne.
Informacja o gatunku na stanowisku	Gatunek nie został potwierdzony w czasie badań w 2008 roku. W 2019 roku, w czasie jednej kontroli, stwierdzono 39 drzew zasiedlonych przez kozioroga dębosza, z których 9 przekracza 1 m pierśnicy.
Obserwator	Marlena Zawisza, Ewelina Myśków
Daty obserwacji	23.08.2019; 10.06.2020; 25.06.2020; 10.07.2020; 27.07.2020; 10.08.2020, 22.08.2020.

Stan ochrony gatunku na stanowisku

Parametr/Wskaźnik	Wartość wskaźnika i komentarz	Ocena	
Populacja			
Liczba zaobserwowanych postaci dorosłych	29,22	U2	U2
Liczba zasiedlonych drzew	18,9	U1	
Stopień porażenia drzew	1,03	U2	
Siedlisko			
Potencjał siedliska	5,57	U2	U2
Zwarcie drzewostanu	umiarkowane	U2	
Udział podszytu i podrostu	30%	U2	
Żywotność zasiedlonych drzew	<25% drzew z widocznymi uszkodzeniami	U1	
Perspektywy zachowania	Siedlisko kozioroga dębosza jest stosunkowo niewielkie i ściśle otoczone polami uprawnymi, zawiera również niewiele dużych, odpowiednich do zasiedlenia drzew. Stwarza to ryzyko powolnego wypadania drzew i zmniejszania się bazy pokarmowej, zarówno z powodu czynników naturalnych, jak i z powodu presji rolnictwa (nadmierne podcinanie konarów nad polami, uszkodzanie korzeni maszynami rolniczymi, opryski na polach zwiększające śmiertelność owadów).		U1
Ocena ogólna			U2

Karta obserwacji gatunku na stanowisku kozioroga dębosza nr 02	
Kod i nazwa gatunku	1088 kozioróg dębosz <i>Cerambyx cerdo</i> Linnaeus, 1758
Nazwa stanowiska	Park pałacowy w Ligocie Strupińskiej
Typ stanowiska	badawcze
Obszary chronione, na których znajduje się stanowisko	Obszar Natura 2000 Wzgórza Warzęgowskie PLH020079
Współrzędne geograficzne	51,4048334; 16,79765931
Wysokość n.p.m.	126 m
Powierzchnia stanowiska	35,45 ha
Opis stanowiska	Stanowisko monitoringowe znajduje się na terenie powiatu trzebnickiego, w gminie Prusice, na obrzeżach wsi Ligota Strupińska. Stanowisko tworzy dawny park przypałacowy, otaczający kilka polan i dwa stawy rybne. Otoczenie stanowiska to głównie pola uprawne, od południa stanowisko graniczy z drogą asfaltową i zabudowaniami gospodarskimi.
Charakterystyka siedliska gatunku na stanowisku	Siedlisko gatunku to duża grupa dębów szypułkowych, rosnących wzdłuż ścieżek, na groblach i na większej części parku, 13 z nich zostało ustanowionych pomnikami przyrody. Większość drzew jest w dobrym stanie zdrowotnym, stwierdzono kilka martwych dębów. Większość drzew jest w średnim lub silnym stopniu zacieniona, jedynie drzewa rosnące na granicy z terenami otwartymi i wzdłuż dróg posiadają korzystniejsze warunki świetlne i termiczne.
Informacja o gatunku na stanowisku	Gatunek nie był wcześniej stwierdzany na tym stanowisku.
Obserwator	Marlena Zawisza, Ewelina Myśków
Daty obserwacji	10.08.2020; 18.08.2020; 28.08.2020

Stan ochrony gatunku na stanowisku

Parametr/Wskaźnik	Wartość wskaźnika i komentarz	Ocena	
Populacja			
Liczba zaobserwowanych postaci dorosłych	2,82	U2	U2
Liczba zasiedlonych drzew	1,41	U2	
Stopień porażenia drzew	6	U1	
Siedlisko			
Potencjał siedliska	16,64	U2	U2
Zwarcie drzewostanu	umiarkowane	U2	
Udział podszytu i podrostu	40%	U2	
Żywotność zasiedlonych drzew	<25% drzew z widocznymi uszkodzeniami	U1	
Perspektywy zachowania	Siedlisko kozioroga dębosza składa się z dużej liczby dębów o zróżnicowanej strukturze wiekowej, która zapewnia obecnie i w przyszłości przetrwanie gatunku na stanowisku. Jedynie drzewa rosnące wzdłuż głównej drogi mogą być w większym stopniu narażone na wycinkę.	FV	
Ocena ogólna		U2	

Karta obserwacji gatunku na stanowisku pachnicy dębowej nr 01	
Kod gatunku	1084
Nazwa gatunku	Pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i> Scopoli, 1763
Kod obszaru	PLH020079
Nazwa obszaru	Wzgórza Warzęgowskie PLH020079
Kod stanowiska	{3edf}
Nazwa stanowiska	Stanowisko nr 1
Inne obszary chronione, na których znajduje się stanowisko	Pomniki przyrody - drzewa
Współrzędne geograficzne	51,4048334; 16,79765931
Wysokość n.p.m.	126 m
Charakterystyka siedliska gatunku na stanowisku	Stanowisko monitoringowe znajduje się na terenie powiatu trzebnickiego, w gminie Prusice, na obrzeżach wsi Ligota Strupińska. Stanowisko tworzy dawny park przypałacowy, otaczający kilka polan i dwa stawy rybne. Otoczenie stanowiska to głównie pola uprawne, od południa stanowisko graniczy z drogą asfaltową i zabudowaniami gospodarskimi. Siedlisko gatunku to duża grupa dębów szypułkowych, rosnących wzdłuż ścieżek, na groblach i na większej części parku, 13 z nich zostało ustanowionych pomnikami przyrody. Większość drzew jest w dobrym stanie zdrowotnym, stwierdzono kilka martwych dębów. Większość drzew jest w średnim lub silnym stopniu zacieniona, jedynie drzewa rosnące na granicy z terenami otwartymi i wzdłuż dróg posiadają korzystniejsze warunki świetlne i termiczne.
Informacja o gatunku na stanowisku	Gatunek nie był wcześniej stwierdzany na stanowisku
Ostatnia weryfikacja w terenie	28.08.2020
Obserwator	Marlena Zawisza, Ewelina Myśków
Daty obserwacji	18.08.2020; 28.08.2020
Data wypełnienia	05.01.2021

Stan ochrony gatunku na stanowisku			
Parametr/Wskaźnik	Wartość wskaźnika i ewentualnie komentarz	Ocena	
Populacja			
Udział procentowy drzew zasiedlonych wśród drzew dziuplastych	30%	FV	U1
Udział procentowy drzew zasiedlonych wśród drzew dziuplastych dostępnych do kontroli	100%	FV	
Liczba drzew zasiedlonych w przeliczeniu na 1 ha	0,42	U2	
Siedlisko			
Udział procentowy drzew dziuplastych wśród wszystkich drzew	22,73%	FV	
Liczba drzew dziuplastych w przeliczeniu na 1 ha	1,41	U2	
Udział procentowy drzew grubych wśród drzew dziuplastych	Lipy o pierśnicy ≥ 90 cm	Suma: 12,27	FV
	045%		
	Dęby o pierśnicy ≥ 110 cm		
	10,91%		
Liczba grubych drzew dziuplastych w przeliczeniu na 1ha	Inne drzewa liściaste o pierśnicy ≥ 100 cm	Suma: 0,76	U2
	0,91%		
	Lipy o pierśnicy ≥ 90 cm		
	0,03		
Dęby o pierśnicy ≥ 110 cm	0,68		
	Inne drzewa liściaste o pierśnicy ≥ 100 cm		
	0,06		
Izolacja (odległość do najbliższych lub potencjalnych siedlisk)	>1000 m	U2	
Średnia z ocen zacielenia drzew na stanowisku	2,25	U1	
Perspektywy zachowania	Siedlisko pachnicy dębowej składa się z dużej liczby dębów o zróżnicowanej strukturze wiekowej, która zapewnia obecnie i w przyszłości przetrwanie gatunku na stanowisku. Jedynie drzewa rosnące wzdłuż głównej drogi mogą być w większym stopniu narażone na wycinkę.	FV	
Ocena ogólna		U1	

Opis istniejących zagrożeń dla stanowiska nr 1 kozioroga dębosza

Wypadanie drzew w wyniku czynników naturalnych (obumieranie, choroby) lub losowych (katastrofy naturalne – silne wiatry, uderzenie pioruna, susze).

Siedlisko kozioroga dębosza jest obecnie nieduże i pofragmentowane. Gatunek zasiedla pozostałości dawnych alej i zadrzewień śródpolnych i śródłąkowych, które w dalszym ciągu poddawane są presji przez rolnictwo.

Niektóre drzewa zasiedlone i możliwe do zasiedlenia graniczące z polem uprawnym miały silnie przycięte konary od strony pola uprawnego, w niektórych miejscach po usunięciu konaru widoczne były żerowiska kozioroga dębosza.

Częściowo w bezpośrednim sąsiedztwie stanowiska znajdują się intensywnie użytkowane pola uprawne. Stosowanie środków ochrony roślin w szczególności insektycydów prowadzi do zwiększenia śmiertelności owadów.

Opis istniejących zagrożeń dla stanowiska nr 2 kozioroga dębosza i nr 1 dla pachnicy dębowej (to samo stanowisko dla obu gatunków)

Wypadanie drzew w wyniku czynników naturalnych (obumieranie, choroby) lub losowych (katastrofy naturalne – silne wiatry, uderzenie pioruna, susze).

Niektóre drzewa zasiedlone i możliwe do zasiedlenia graniczące z polem uprawnym miały silnie przycięte konary od strony pola uprawnego, w niektórych miejscach po usunięciu konaru widoczne były żerowiska kozioroga dębosza.

Częściowo w bezpośrednim sąsiedztwie stanowiska znajdują się intensywnie użytkowane pola uprawne. Stosowanie środków ochrony roślin w szczególności insektycydów prowadzi do zwiększenia śmiertelności owadów.

Drzewo zasiedlone przez kozioroga ze ściętym konarem z widocznymi korytarzami wygryzionymi przez larwy (stanowisko nr 1)

Działania ochronne dla stanowiska nr 1 kozioroga dębosza

Pozostawianie wszystkich zasiedlonych i możliwych do zasiedlenia drzew (z wyjątkiem sytuacji zagrażających zdrowiu, życiu lub mieniu ludzkiemu). Wycinka drzew liściastych powyżej 60 cm pierśnicy powinna być bezwzględnie opiniowana przez RDOŚ we Wrocławiu.

Zmniejszenie śmiertelności kozioroga dębosza w sąsiedztwie pól uprawnych poprzez:

- 1) stosowanie środków ochrony roślin zgodnie z zaleceniami producenta;
- 2) stosowanie środków ochrony roślin zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz. U. 2020 poz. 2097) wraz z późniejszymi zmianami i rozporządzeniami;
- 3) przestrzeganie przez rolników zasady wzajemnej zgodności, zgodnie z którą wsparcie dochodu uzależnione jest od przestrzegania reguł Unii Europejskiej.

Odtwarzanie alej, szpalerów i zadrzewień śródpolnych w celu zapewnienia ciągłości siedliska dla kozioroga dębosza.

Działania ochronne dla stanowiska nr 2 kozioroga dębosza i nr 1 dla pachnicy dębowej (*to samo stanowisko dla obu gatunków*)

Pozostawianie wszystkich zasiedlonych i możliwych do zasiedlenia drzew (z wyjątkiem sytuacji zagrażających zdrowiu, życiu lub mieniu ludzkiemu). Wycinka drzew liściastych powyżej 60 cm pierśnicy powinna być bezwzględnie opiniowana przez RDOŚ we Wrocławiu.

Zmniejszenie śmiertelności kozioroga dębosza i pachnicy dębowej w sąsiedztwie pól uprawnych poprzez:

- 1) stosowanie środków ochrony roślin zgodnie z zaleceniami producenta;
- 2) stosowanie środków ochrony roślin zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz. U. 2020 poz. 2097) wraz z późniejszymi zmianami i rozporządzeniami;
- 3) przestrzeganie przez rolników zasady wzajemnej zgodności, zgodnie z którą wsparcie dochodu uzależnione jest od przestrzegania reguł Unii Europejskiej.

Odslonięte nieczynne żerowiska kozioroga dębosza na martwych dębach – pierwsze drzewo zostało ścięte, nie można stwierdzić czy było wówczas zasiedlone czy nie; (stanowisko nr 1)

Stanowisko nr 1 kozioroga dębosza

Stanowisko nr 1 kozioroga dębosza

Stanowisko nr 1 kozioroga dębosza

Stanowisko nr 1 kozioroga dębosza

Wspólne stanowisko kozioroga dębosza i pachnicy dębowej w starym parku przypałacowym w Ligocie Strupińskiej

Wspólne stanowisko kozioroga dębosza i pachnicy dębowej w starym parku przypałacowym w Ligocie Strupińskiej

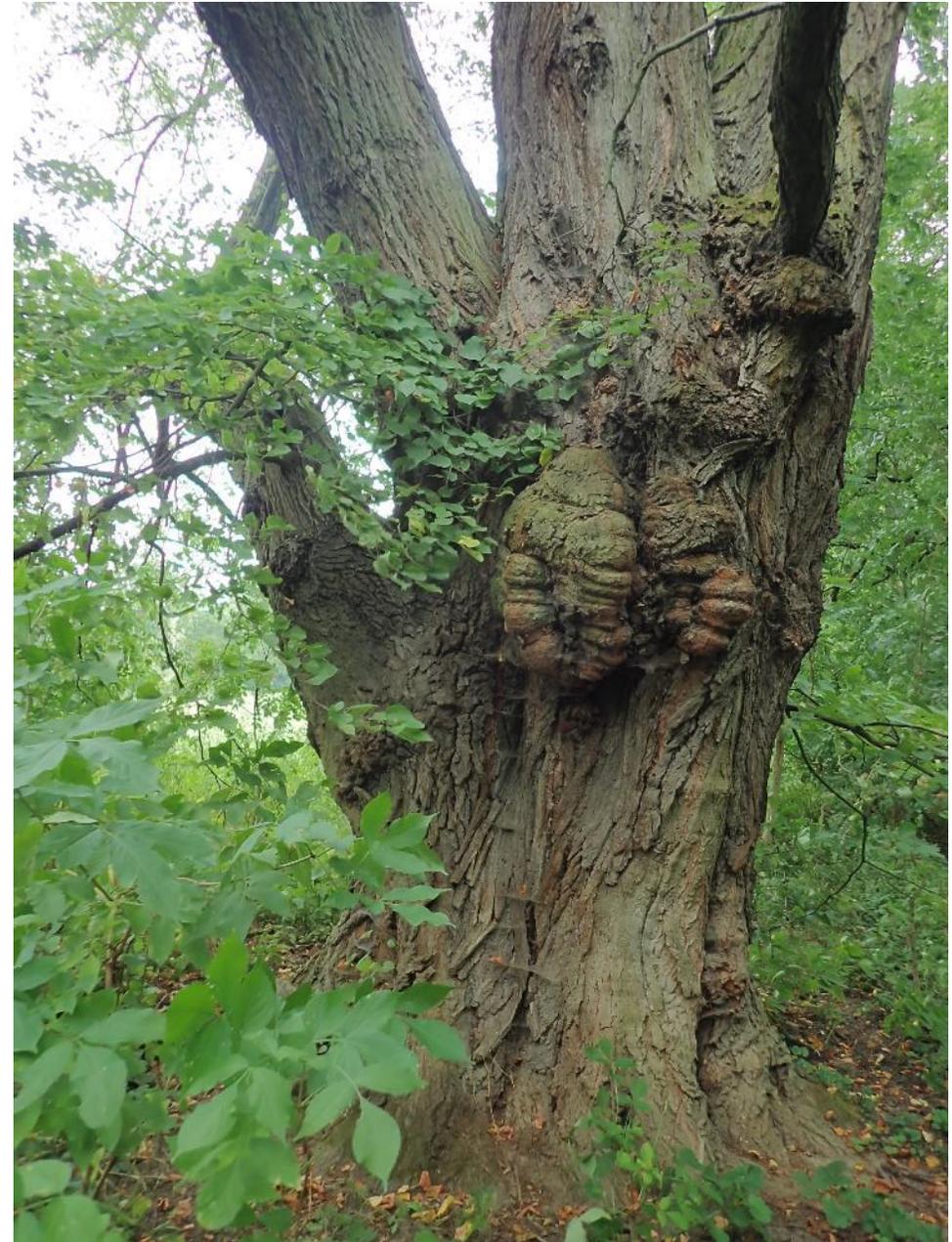
Wspólne stanowisko kozioroga dębosza i pachnicy dębowej w starym parku przypałacowym w Ligocie Strupińskiej

Wspólne stanowisko kozioroga dębosza i pachnicy dębowej w starym parku przypałacowym w Ligocie Strupińskiej

Wspólne stanowisko kozioroga dębosza i pachnicy dębowej w starym parku przypałacowym w Ligocie Strupińskiej

Wspólne stanowisko kozioroga dębosza i pachnicy dębowej w starym parku przypałacowym w Ligocie Strupińskiej

Wspólne stanowisko kozioroga dębosza i pachnicy dębowej w starym parku przypałacowym w Ligocie Strupińskiej

Wspólne stanowisko kozioroga dębosza i pachnicy dębowej w starym parku przypałacowym w Ligocie Strupińskiej

Wspólne stanowisko kozioroga dębosza i pachnicy dębowej w starym parku przypałacowym w Ligocie Strupińskiej

Wspólne stanowisko kozioroga dębosza i pachnicy dębowej w starym parku przypałacowym w Ligocie Strupińskiej

Wspólne stanowisko kozioroga dębosza i pachnicy dębowej w starym parku przypałacowym w Ligocie Strupińskiej

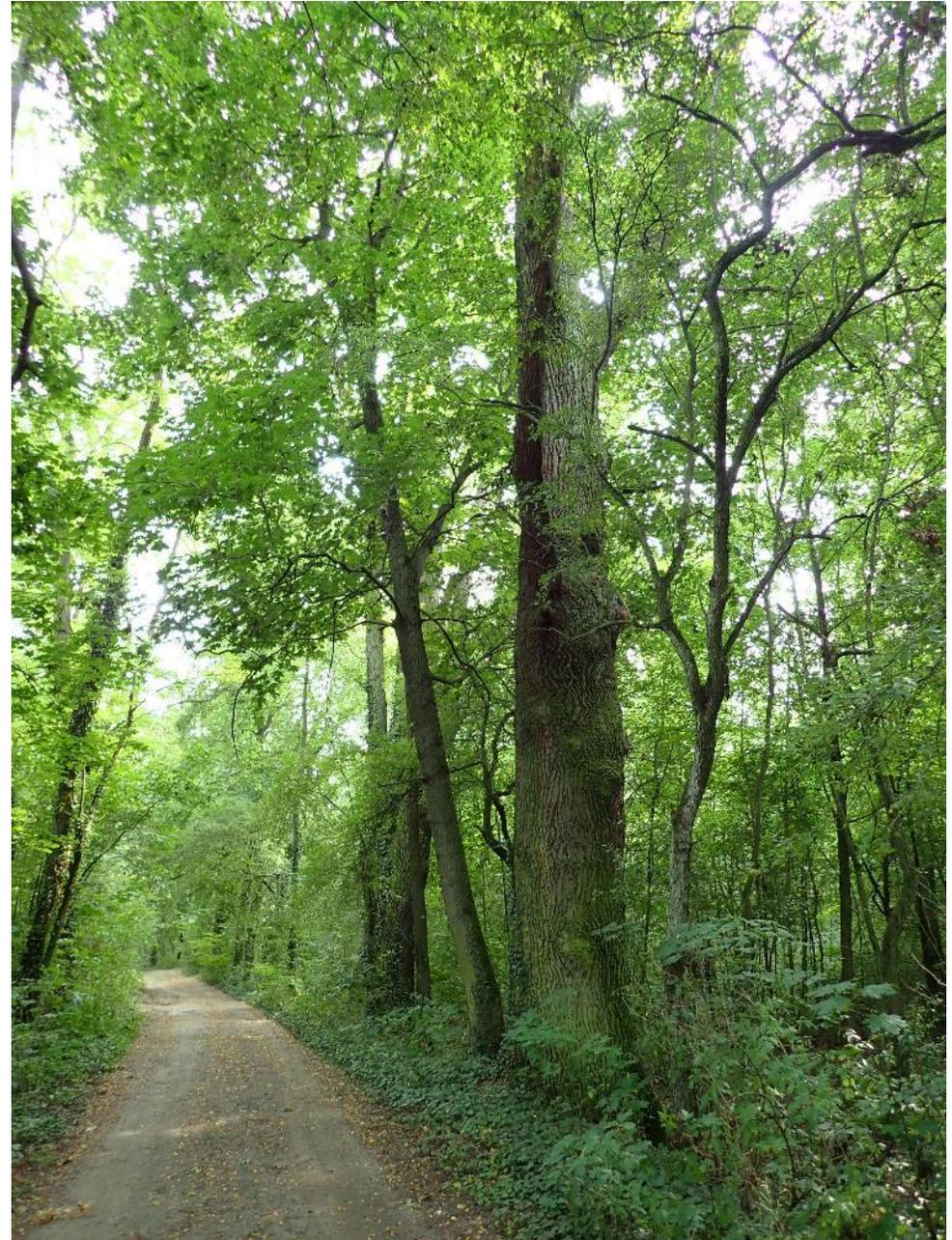
Wspólne stanowisko kozioroga dębosza i pachnicy dębowej w starym parku przypałacowym w Ligocie Strupińskiej

Wspólne stanowisko kozioroga dębosza i pachnicy dębowej w starym parku przypałacowym w Ligocie Strupińskiej

Wspólne stanowisko kozioroga dębosza i pachnicy dębowej w starym parku przypałacowym w Ligocie Strupińskiej

Wspólne stanowisko kozioroga dębosza i pachnicy dębowej w starym parku przypałacowym w Ligocie Strupińskiej

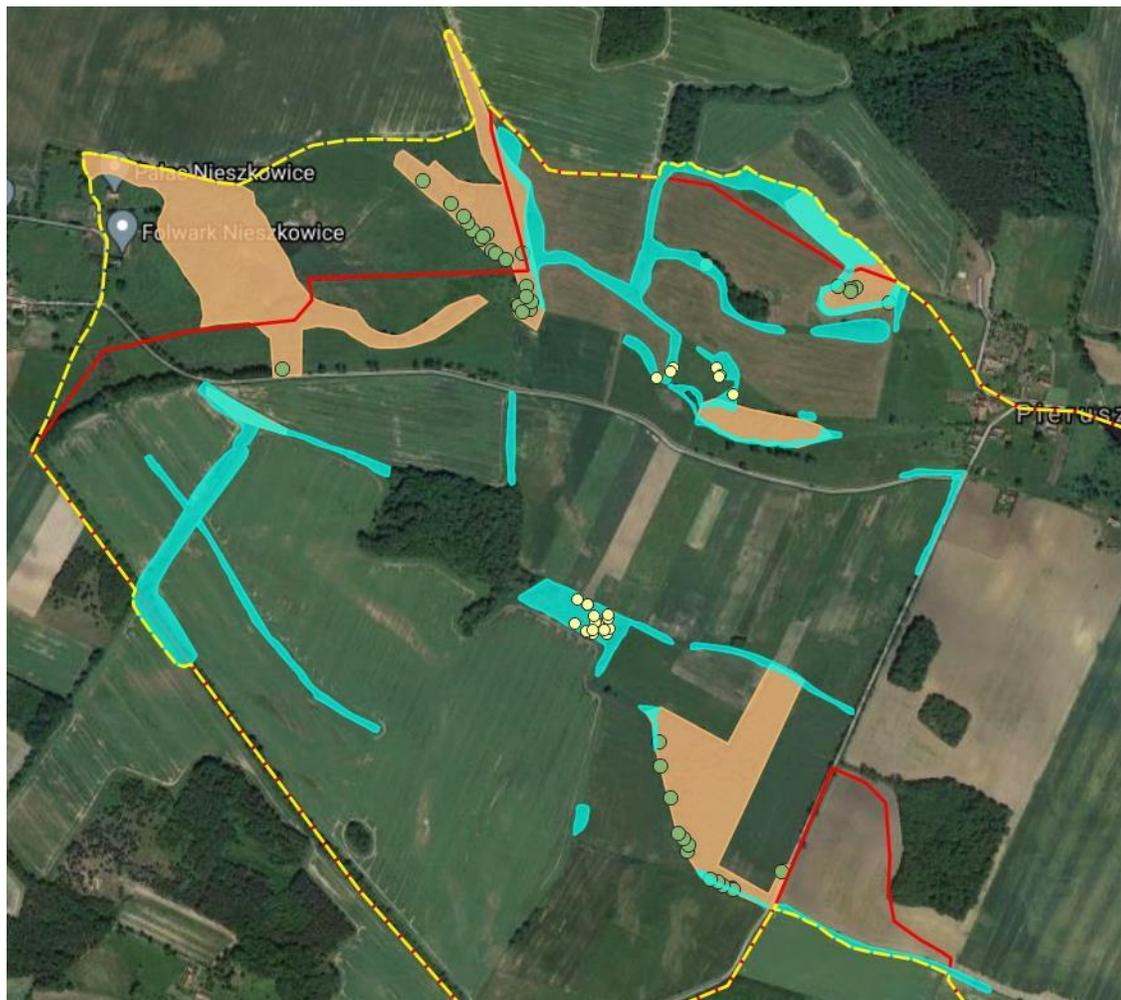

Uzasadnienie włączenia kozioroga dębosza i pachnicy dębowej do listy przedmiotów ochrony obszaru

Zarówno kozioróg dębosz jak i pachnica dębowa tworzą w obszarze stabilne populacje, czemu sprzyjają, wystarczająco zasobne w duże dęby i inne drzewa liściaste, siedliska. Ponadto, pachnica dębowa w II Załączniku Dyrektywy Siedliskowej jest gatunkiem priorytetowym. Włączenie gatunków do listy przedmiotów ochrony obszaru pozwoli zaplanować odpowiednie działania ochronne, które spowodują poprawę stanu siedliska lub jego niepogorszenie i wzrost liczebności obu gatunków.

Uzasadnienie poszerzenia granic obszaru

Poza obszarem znajdują się rzeczywiste i potencjalne siedliska kozioroga dębosza, pachnicy dębowej i barczatki kataks, stanowiące spójne ciągle siedlisko, z tymi w granicach obszaru. Rozszerzenie granic obszaru pozwoli na ochronę całych populacji i siedlisk przedmiotów ochrony, które są pofragmentowane przez obecnie biegnącą granicę obszaru.

Dziękuję za uwagę